

Današnja številka obsega 8 strani.



# NOVI ČAS



„NOVI ČAS“  
izhaja vsak petek ob  
12. uri dopoldne. Ured-  
ništvo in upravnništvo  
je v Gosposki ulici  
št. 6 drugo dvorišče.



LIST STANE:

za celo leto . . . 4 K  
„manj premožne 3 „  
„Nemčijo . . . 5 „  
„posamezne št. 8 v  
Oglasi po dogovoru.

Štev. 34.

V Gorici, 20. avgusta 1914.

Leto V.



## Papež Pij X.

Kakor nemi smo obstali, ko se je danes zjutraj po goriških ulicah bliskoma širilo od ust do ust: Danes zjutraj ob 2:50 je sv. Oče umrl... Nismo hoteli verjeti, kakor tolikim drugim novicam ne, ki vstajajo kot megleni soparji, pa se razblinijo v nič. Pa kmalu smo na pristojnih mestih novice o papeževi smrti dobili potrjeno.

V dno duše nas ta dogodek pretresa. Sv. Oče Pij X. — je umrl — on, nositelj ljubezni in miru! Kakor da bi Bog hotel pokazati, da sedaj ni več prostora njemu na svetu, kjer je započel požar vesoljne svetovne vojske in se strasti med ljudmi in med narodi vedno hujše vžigajo. Odšel je Pij X. s tega sveta v kraljestvo večnega miru in nepopisnega blaženstva.

Prostor in čas nam žal danes ne dopuščata, več pisati in govoriti, kakor nam katoliško srce narekuje.

Kakò sveta nam je bila njegova podoba! Kakò je Pij X. ljubil Kristusovo cerkev! Umrl je velik svetnik, to nam pravi srcé, isto nam trdijo vsa dela, ki so od velikega Pija X. izhajala. On je milijone in milijone pripeljal h Kristusu pred tabernakelj! On je trpel za resnico, katero mu je Kristus v varstvo izročil.

Njegovo življenje je bila le ena silna želja in le eno neprestano delo: ves svet v Kristusu prenoviti, h Kristusu pripeljati in v Kristusu vmiriti in osrečiti.

Kakò nas pretresa, ko vidimo, da so razpaljene svetovne strasti stopile ravno sedaj njegovi silni želji nasproti! Ob njih grozotah je umrl kot mučenik svojega nebeškega poslanstva.

A nesmrtni spomeniki si je postavil v svojih delih. In milijoni hvaležnih src se tudi sredi prelivanja krvi in vojskinih grozot ozirajo k Tebi, o sv. Oče, spominjajoč se Tebe pred Kristusom, da Ti neskončno povrne, kar si nam prinesel na nebeških božjih darovih. — Večna slava svetemu spominu velikega papeža Pija X.!



# CESARJEV ROJSTNI DAN.

**Enajst vojsk. — Avstrijska armada zmaga v Srbiji in Rusiji. — Japonska poslala Nemčiji ultimatum.**

Bil je krasen večer 17. t. m., predvečer cesarjevega rojstnega dne. Neštete zvezde so zableščale na bajno lepem nebu, kakor nam jih nudijo pri nas jasne avgustove noči. Slovensko ljudstvo se je pripravljalo tudi pri nas na Goriškem, da dostojno proslavi rojstni dan svojega ljubljenega vladarja, ki je moral še v svoji visoki starosti za brambo pravice in domovine seči za meč in pozvati svoje vojake na boj proti strupenim in zahrbtnim sovražnikom.

In tedaj se je pred nami zableščal izraz udanosti do domovine in vladarja. Sveta Gora, ta stoletna trdnjava našega verskega prepričanja na naših slovenskih goriških tleh, je zasijala kakor prekrasna divna zvezda pred nami. In naznanjala je svetu tja gori do našega Triglava pa doli do naše Adrije, da tod prebiva ljudstvo svoji domovini in vladarju vedno zvesto in pripravljeno za vero, dom, cesarja kri in imetje žrtvovati. A naznanjala je tudi tja proti zapadu v laške kraje na onkraj avstrijske meje, da tukaj biva rod, ki hoče raje umreti kakor odstopiti za las od teh mej, do katerih sega Avstrija in z Avstrijo tudi domovje slovenskega ljudstva. Srce nam je plalo navdušenja, ko smo zrlj na Sveto goro, kjer v tihih samostanskih zidovih in v predragem Marijinem svetišču slovenska sreča dan za dnem molijo za vladarja, za domovino, za zmagooslavno vrnitev naših dragih vojakov iz sovražnih bojišč. Kako radi so odhajali naši možje in naši fantje po železnici mimo tega Marijinega svetišča od svojih domov in družin ven, kamor jih je vladarjeva volja klicala na boj. Niti za trenutek se niso obotavljali. Orodje so pustili na polju, plug in motiko sredi njiv in odšli na boj. Celo oni so odhajali, ki k temu niti obvezani niso bili. Vsak od 20—42 leta je mislil, da mora biti zraven, pa je šel. In skoraj žal mu je bilo, da so ga vojaške oblasti poslale nazaj, češ, da že pride drugič na vrsto. In sedaj, ko so naši dragi daleč na bojiščih, pa se zbirajo njih žene, otroci, sestre, stariši, dan za dnem v cerkvi pred Materjo Božjo, pri kateri iščejo utehe in poguma in h kateri prosijo blagoslova z nebes na bojevnike, na domovino in na našega častitljivega vladarja.

In ko vidimo, kako se na vabilo, naj bi vsak po svojih močeh prispeval v pomoč in olajšavo ranjenim in bolnim bojevnikom, zbirajo z največjo velikodušnostjo darovi v velikih svotah v vsaki tudi najmanjši gorski vasi, tedaj res ne moremo drugega kakor vsklikniti: Domovina, Avstrija in Ti, naš častitljivi vladar,

bodite brez skrbi! Kajti slovenska srca tu ob naši jugozapadni meji in ob naši Adriji z vsoljabeznijo živijo in umirajo! Vam! Moč pa tej veliki domovinski ljubezni, tej požrtvovalnosti dohaja v naše ljudstvo od onih višin, ki jih je naša Sveta gora v nočnem sijaju na predvečer cesarjevega rojstnega dne tako lepo predstavljala.

Mi občudujemo svojega vladarja, ki v svoji visoki starosti s toliko vneto skrbi za blagor držav. 66 let ji stoji na čelu. Vsa ta leta je posvečeval avstrijskim narodom in jih vodil do vedno večjega blagostanja. Kaj smo vendar mi Slovenci v tej dolgi dobi dosegli na polju svoje kulturne prosvete sploh! Kaj smo vendar bili l. 1848., ko je on nastopil svojo vlado. Da smo mogli tako mogočno napredovati, se imamo v prvi vrsti zahvaliti okolnosti, ker smo pod žezlom Habsburžanov vsi skupaj v eni in isti državi. Taka teritorialna skupnost je vendar podlaga za življenje vsakega naroda. Naj bi bili raztrgani na dvoje, troje držav, pa bi nehali sploh živeti. In ker si moremo to teritorialno skupnost ohraniti le v Avstriji, zato smo ji iz celega srca udani. Zato pa ljubimo to svojo skupno domovino, ljubimo cesarja Frančiška Jožefa, v katerem vidimo svojega od Boga nam danega vladarja. Nas sedaj še posebno vesel, da kažemo svojo udanost do njega ob njegovem rojstnem dnevu, ko vidimo cvet slovenskega ljudstva v boju proti sovražniku, drugi del pa v nesebični požrtvovalnosti za blagor vojakov in domovine ter konečno pred altarjem, kakor nam je to razžarjeno svetogorsko svetišče tako lepo predstavljalo.

Letošnji rojstni dan presvetlega cesarja se je pa še na poseben način slavil ob mejah naše države. Zmagoslavno prodiranje naših čet proti onemu sovražniku, iz čegar vrst je izšel načrt, umoriti pok. prestolonasl. Fr. Ferdinanda nam je poročstvo, da Avstrija doseže namene, ki jih ima na jugu proti svojim sovražnikom. Ravno tako se pomikajo naše čete naprej v Rusko-Poljsko, kjer jih kot osvoboditelje navdušeno pozdravljajo.

Rusi se umikajo in pred našimi vojniki beže. Z združenimi močmi gre naša država — o tem smo prepričani — proti vedno večjim zmagam. Kakor je v duhu tega gesla premagala nekdanj Ti-ke; kakor je v duhu istega gesla Marija Terezija nebrojne nasprotnike porazila; kakor smo pred sto leti zopet v istem duhu vrgli nazaj Napoleona in je potem v moči istega gesla, navzlic tolikim bojem Avstrija ostala mogočna, tako bo tudi sedaj nove

sovražnike premagala in boljši časi in lepša bodočnost se po prestanih bojih odpre Avstriji.

## Vojska 11 držav!

Od zadnjic zopet nova vojska! Med najnovejšimi vestmi smo poročali, da je Črnagora Nemčiji napovedala vojsko 11. t. m. Stvar nima drugega pomena, kakor da se Črnagora iznebi nemškega poslanika, ki je ondi lahko zasledoval delovanje Črnogore. — Dne 13. t. m. pa sta Avstriji napovedali vojsko Francija in Anglija, ki sta tako stopili v okrog tistih, ki branijo morilce pokojnega Franca Ferdinanda. Tako smo sedaj Avstriji v vojski s 5 državam. Nemci pa s 6. — Naše orožje doslej povsod sijajno zmaga. Posebno sijajna je zmaga pri Šabcu in Valjevem proti Srbom. Zanimivo je, da so se v teh bojih najbolj odlikovali Hrvatje 16. in 53. polka. To nas posebno veseli, ker s tem je s krvjo hrvaških junakov zapečate na resnica, ki smo jo vedno povdarjali. Slovenci in Hrvatje smo bili zvesti in bomo zvesti presvetli habsburški hiši. To svojo zvestobo bomo pokazali, če treba tudi z žrtvijo svojega življenja. In Hrvatje so bili prvi, ki so to dokazali. Slovenci bodo sledili temu zgledu. In zato nas prav nič ne moti, če gotove ljudi iz mržnje do nas nam očitajo pomanjkanje patriotizma.

## Zmagoslavni boji nad Srbi in Črnogorci.

O tem poročamo le dvoje važnih dejstev ki sta pa v tej vojski odločilne važnosti. Naše čete so 14. t. m. na več točkah vdrle v Srbijo in zasedle Šabac ob Savi ter v hodih bojih ob Drini dne 14. in 15. t. m. vrgle srbske čete iz utrjenih postojank do Valjeva. S tem so naše čete zmagonosno prestopile srbsko mejo. Kakor sledi iz poročil, so Avstriji sovražnik tako zasledovali in mu niso pustili časa, da bi se pri Valjevem zbral. Preko Valjeva potem pelje pot naravnost v Kragujevac. Kakor beremo v nemških listih, je naša armada tudi pri Semendriji (srbska trdnjava vzhodno od Belgrada, kjer se Morava izliva v Donavo) začeli predirati. Pri Kragujevu se potem obe naši armadi združiti in skupno prodirati v Niš. Poročila se glase:

**ŠIRITE „NOVI ČAS!“**



## Velika zmaga Avstriljcev nad Srbi.

Naše čete so začele prodirati 14. t. m. Po hudem boju so zavzele trdnjavo Šabac, ki leži ob Savi ter tudi ob Drini vrgle sovražnika iz že dolgo utrjene in močno zasedene pozicije na vzhodnih obrežnih višinah reke Drine pri Lažnici in Lješnici. Tu, kakor tudi pri Šabcu so naše čete dne 14. avgusta popoldne in ponoči dne 15. avgusta odbile mnogoštevilne z veliko bravuro izvršene srbske protinapade. 15. t. m. so naše čete nadaljevale s prodiranjem. Ena zastava, dva topova in dve strojni puški ste bili uplenjeni. Izgube sovražnika so velike. Tudi naše izgube niso neznatne. Podrobnosti še manjkajo.

### Hrvaški junaki.

Uradni korešpondenčni urad poroča 15. t. m.:

Posledica bitk ob Drini, o katerih smo poročali, je bila odločilna zmaga naših čet nad močnimi sovražnimi silami, ki so bile vržene nazaj proti Valjevu. Bilo je veliko vjetih in zajetega mnogo vojnega materijala. Sovražnika zasledujemo. Naše čete so se borile občudovanja hrabro proti sovražniku, ki je imel močnejše pozicije in ki nam je bil po številu in moči enak. Posebno pohvalo zasluži varaždinski pehotni polk št. 16, čegar častniki in moštvo so pod težkimi odnošaji vsled hrabrosti cesarju vedno zvestih Hrvatov pripomogli do zmage.

Enako junaško se je držal zagrebški pešpolk št. 53, o katerem poročajo iz Zagreba:

Ban baron Skerlec in zagrebški župan Holjac, sta prijela od poveljnika 53. pešpolka, polkovnika Schirmerja, z bojišča brzojavko, ki poroča, da se je imenovani polk bojeval izvanredno hrabro in dosegel velike uspehe. Veselo sporočilo je bilo takoj plakatirano po mestu. Ban baron Skerlec je takoj obiskal soprogo polkovnika Schirmerja, da ji sporoči veselo naznanilo in ji je pri tej priliki izročil nadaljnih tisoč kron za namene akcije za podpore potrebnih družin vpoklicanih vojakov.

### Ranjenec, ki komaj čaka, da se vrne v boj.

Dne 16. t. m. dopoldne so začeli voziti ranjence v Budimpešto. Nekaj jih je došlo že tudi na Dunaj. Kak izvrsten duh vlada med našimi junaki, priča naslednji dogodek. Ko so 16. t. m. prispeli prvi ranjenci v Budimpešto, so bili lepo sprejeti. Bili so izpred Šabca. Bilo jih je 47.

Na koldvoru so čakali na transport 3 rešilni zdravniki z rekvizitnim vozom, dva avtomobila in en avtobus državne železnice. Ranjence so prenesli najprej v čakalnico III. razreda. Med njimi se nahaja le 5 težko ranjenih. Neki infanterist, ki mu je zdrobil šrapnel spodnje stegno, je rekel smeje zdravniku: »Kaj ne da, gospod doktor, v desetih dneh bom zopet lahko krtačil Srbe?«

Zdravniki so v čakalnici zamenjali obveze in dognali, da so dobili vsi ranjenci

v bojnih lazareti prav izdatno prvo pomoč.

### Princ Jurij — ranjen.

Poročila došla iz Rumunije trde, da je bil v encm dosedanjih bojev na severu srbski princ Jurij — ranjen.

### Velike zmede v Srbiji.

Listi poročajo: Meščanska straža v Popri je aretirala nekega mladega srbskega vojaškega begunca in ga izročila državnemu pravdniku v Levoči. Mladi mož, ki je služil v srbski armadi kot aktiven vojak, je pobegnil čez mejo na Ogrsko, ko so proglasili mobilizacijo. Pripoveduje, da so srbski častniki postopali brutalno z vojniki, da vojaki stradajo in da je prebivalstvo v Mali Srbiji še pred vojsko revoltiralo. V Srbiji splošno sodijo, da vodijo v tej vojski ljudstvo v mesnico. Kdor le more, uide. Največ jih uide v Bolgarijo, kjer je prehod čez mejo najlažji.

### Srbski veljaki v Bosni ustreljeni radi napadov na vlake.

Ker se v Bosni nahaja nekaj velesrbskih puntarskih agitatorjev, ki ljudi hujskajo k uporji, je vojaška oblast sklenila, da se z vsakim vlakom vozi po en ugleden srbski voditelj kot talnik (porok). Če se izvrši napad na vlak, je ustreljen talnik. Tako poročajo iz Bosne:

Ko je vozil neki vlak mimo Rudanke, je nekdo vanj ustrelil. Nato so Teodora Rijića iz Kivakarja pri Bosenskem Brodu, ki se je vozil kot talec s tistim vlakom, po naglem sodu takoj ustrelili.

Srbski pop Džordže Petrović iz Osečanov, okraj Gračanica, ki so ga postavili za talca, je skušal zbežati. Patrolja ga je ustrelila.

### Kdo poveljuje Srbom.

Na severni strani baje poveljuje Srbom prestolonaslednik Aleksander, na zapadni pa general Stepanovič. Aleksandru je pridružen v pomoč neki ruski general. O vojvodi Putniku se ne ve nič gotovega. Eno poročilo pravi, da je izključeno, da bi ozdravel. Drugo poročilo pa trdi, da je že nadziral utrdbe v Kragujevcu.

### Macedonija v revoluciji.

V Macedoniji se pripravlja revolucija Bolgarov, Albancev in mohomedancev. To bo tem lažje, ker je Srbija iz Macedonije pobrala vse posadke. Med ljudmi vlada lakota. Zato je nevarnost revolucije še večja. Bolgarski četaši so že razstrelili most pri Gevgeliju in zaprli sotesko Demir. — Albanci se zbirajo na meji v vedno večjem številu.

### Kaj se bo spletlo na Balkanu.

Grška se pripravlja, da v sporazumu s Srbijo okupira srbski del Macedonije. Tega pa Bolgarija ne bo mogla mirno gledati in bo prisiljena, da navali na Grško. Turčija je pripravljena na to in bo pomagala Bolgarski. Turška armada bo branila Bolgarsko proti Rusiji in tudi pričela v Kavkazu proti Rusiji. Rumunija zopet naglaša, da bo toliko časa nevtralna, dokler kaka država ne prekorači njenih

mej, in tako bo Rumunija prisiljena zgrabit za orožje, če bo Rusija izkušala prodirati skozi Moldavijo. Vsled tega je vojska na Balkanu postala neizogibna in je gotovo, da bo zemljevid Balkana čisto izpremenjen. Mogoče pa je v teh zmedah, da se zgodi tudi vse drugače.

### Črnogorski napadi odbiti.

Z Dunaja poročajo 14. t. m.:

Večji črnogorski vojaški oddelki, ki so prodirali v smeri od Grahovega, so skušali prekoračiti hercegovinsko mejo. Že prve dni prejšnjega tedna se je poročalo, da se zbirajo črnogorske čete v bližini mesta Grahovo. Trije oddelki Črnogorcev pod poveljstvom srbskih častnikov so na več mestih obenem skušali prodirati v smeri proti Trebinju. Naše čete so pa bile na svojem mestu in tako se je črnogorska namera popolnoma izjalovila. Naše obmejne straže so se takoj z vso silo zoperstavile črnogorskim vpadom. Vsi možje in mladeniči iz bližnjih dveh hercegovinskih vasi so prišli takoj oboroženi avstrijskim vojakom na pomoč. Črnogorci so bili popolnoma odbiti in so imeli velike izgube. Prebivalstvo z avstrijske strani je zasledovalo bežeče Črnogorce daleč preko meje. Naše obmejno ljudstvo, ki z veseljem sodeluje pri vseh vojnih podjetjih naših čet, obvlada veliko domoljubno navdušenje.

Tudi poročilo 16. t. m. poroča, da so Črnogorci bili zopet popolnoma odbiti. — Poskušali so tudi bombardirati Teodo v Kotoru, a so nehali, ko so naši topovi začeli svoje delo.

## Avstrijsko rusko bojišče.

Na Ruskem-Poljskem Poljaki pozdravljajo z veseljem našo vojsko in povdarjajo, da se jim bliža svoboda dan. Naše čete prodirajo naprej ob železnici Krakov-Varšava, a tudi na vzhodni strani gredo naši naprej. Rusi se zbirajo okrog trdnjave Ivangorod. Tu se bo morda bila bitka. Naši so pa medtem že zasedli celo Kielec, glavno mesto gubernije Kielec.

### Cela stotnija kozakov vjeta.

Oddelek avstrijskega konjeničstva je dne 9. avgusta blizu ob meji zajel po kratkem boju stotnijo ruskih kozakov. Avstrijci so rusko četo tako spretno obkolili, da se je samo 3 kozakom posrečil odnesti pete.

Iz Černovic pa poroča »Kurjer Lvovski«, da je stotnija ruskih kozakov ubežala svojem oddelku na avstrijsko stran ter se je dala razorožiti. To kaže, da kozaki silno dezertirajo.

### Poljaki in Ukrajinci z Avstrije v boj proti Rusom!

Poljska mladina se trumoma zbira v svojih strelskih in drugih društvih ter pod vodstvom avstrijskih častnikov hiti v boj proti Rusom. Osnoval se je skupni poljski narodni odbor, v katerem so združene vse stranke. Ta odbor bo vodil delo za o-



svoboditev Poljske ter podpiral Avstrijo v boju proti Rusiji.

Tudi Ukrajinci so osnovali tak odbor in se organizirajo za boj proti Rusiji. Njihove čete bodo prav tako kakor poljske udrele iz Galicije in Bukovine v Ukrajino ter se tam borile proti Rusiji.

### Rusi požigajo in beže.

Na severnem boljišču so premagale naše čete neko rusko četo, obstoječo iz enega bataljona, več kozaških stotnij, oddelka strojnih pušk in 12 topov in jo prisilile, da se je umaknila. Rusi so se umaknili preko meje in sicer v popolnem begu. Vrh tega se je še več nadaljnih manjših ruskih oddelkov, ki so udri čez avstrijsko mejo, pri prihodu naših čet takoj zopet umaknilo.

Mešane ruske posadke, ki so tu in tam, neposredno ob meji, prodrle nekoliko kilometrov v naše ozemlje, so bile pri Zalošce Brody in Sokal-u takoj zopet odbite nazaj. Sicer se je to njihovo prodiranje omejilo samo na to, da so plenili, puštošili in zapalili nekaj vasi. Obratno pa je več naših konjeniških čet prodrlo daleč preko meje v notranjost Rusije.

## Z ostalih bojišč.

Z ostalih bojišč ni posebnih novic. Francozi so pri Belfortu ustavili prodiranje 2 nemških topniških težkih bataljonov. Nemci se pripravljajo za odločilen napad na Francosko preko nemško-francoske meje in preko Belgije. Toda tudi francoske čete korakajo že na Belgijsko. Tako ni izključeno, da se bodo velike bitke vršile v Belgiji. — Nemška mornarica se je zopet zkazala. Kakor znano, se v Sredozemskem morju nahajati nemški vojni ladji »Goeben in »Breslau«. Te je hotelo združeno francosko in angleško brodogovje vjeti ali potopiti. Ladji sta se nahajali v Mesini, kamor sta došli izpred francoskega Alžira, kjer sta razlili 2 luki. Ba je je 25 ladij obkobil ti dve, ki pa sta vseeno ušli in še med potjo potopili eno angleško ladjo. — Tudi naše brodogovje je imelo mal spopad s sovražnikom, a ni bil velike važnosti. Sovražno brodogovje je namreč toliko močnejše, da bi bilo neumno, spuščati se v odprt boj. Že pride prilika.

## Nemci proti Rusom.

Nemci so zasedli mesto Mlavo, ki leži ob severni nemško-ruski meji.

### Ruski civilisti streljajo na Nemce.

Nemci poročajo: Belgijskemu prebivalstvu, ki na nečuden način krši mednarodno pravo in strelja na vojake in celo na zdravnike in ranjence, so se pridružili tudi Rusi. Dne 15. t. m. ponoči so civilisti v Kališu streljali iz zasede na nemške vojake in ubili dva moža, 20 do 30 mož pa ranili. Upravičen je sum, da so tako v Franciji, Belgiji in Rusiji te tolpe v zvezi z vlado. Povsod bodo naše čete proti tem tolpam najstrožje postopale.

## Nemci vjeli ruski avtomobil.

Na Bavarskem bližju češke meje so ustavili uradno naznanjeni ruski oklopni avtomobil. Most, ki vodi čez Vltavo, so zaprli z verigami, v katere je ruski avtomobil zavozil in se ustavil. Vozniki so bili vrženi iz avtomobila in so jih prijeli. Avtomobil je vozil veliko ruskega zlata.

## Med Nemci in Francozi.

Tu se je blizu Strasburga ob meji Nemcem zgodila nezgoda, da so Francozi 2 njih bataljona precej izdelali. Ta boj se je najbrže vršil takoj po nemški zmagi pri Mühlhausnu.

### Francozi napadli 2 nemška bataljona.

Sledeče uradno nemško poročilo se naša najprvo na boj pri Mühlhausnu. Glasi se: En in pol kora Francozov je udrl v Zgornjo Alzacijo v trenutku, ko so se naše čete šele pričele zbirati. Mi smo ga kljub temu napadli in ga vrgli nazaj proti Belfortu. Nato se je zbiranje čet nadaljevalo.

Med tem je bil manjši strassburški trdnjavski oddelek, dne 14. avgusta, poražen. Sovražnik je napadel dva naša trdnjavska bataljona, ki sta imela s seboj topove in strojne puške in sicer pri Dononu. Sovražna artiljerija je v Engpassstrasse uničila naše topove in strojne puške, ki so obležale na bojišču neporabne in jih je najbrže zaplenil sovražnik, ki je prodiral potem proti Schirmecku. Ta nepomembni vojni dogodek ostane brez vpliva na operacije, je pa vsekakor stvar očepin proti preveliki drznosti in neprevidnosti. Oba bataljona sta dospela nezasedovana zopet v trdnjavo. Zgubila sta topove, ne pa poguma. Če je šlo pri tem morda za izdajo prebivalstva, bo dognala preiskava.

### Armada na avtomobilih.

Vsem se je čudno zdelo, da so se Nemci kar naenkrat prikazali pred Lüttichom. Sedaj poročajo Nemci, da je velika sila nemške armade, ki je udarila skozi Belgijo, se vsa prepeljala na nad 2000 vojaških avtomobilih. V vsakem avtomobilu je bilo najmanj 30 mož. Nemško vojno poveljstvo je svoje prodiranje oprlo na izvrstne belgijske ceste in je s pomočjo avtomobilov pospešilo prodiranje nemške armade.

### Kakšni so francoski vjetniki.

»Vossische Zeitung« poroča iz Frankobroda ob Meini o prihodu francoskih vjetnikov sledeče: Če se nahaja vsa francoska armada v takem položaju, kakor ti vjetniki, potem so bile pritožbe senatorja Humberta popolnoma upravičene. Obleka francoskih vojakov je skrajno pomanjkljiva. Mnogi sploh nimajo uniforme in nosijo plašč kar čez srajco. Patroni so bili izročeni v papirnatih zabojih. Vjetniki pripovedujejo o krvavih bojih pred Mühlhausnom. Nemški napad je prišel čisto nepričakovano. Francozi so zagledali Nemce šele potem, ko so se jim približali na par sto metrov. Ker imajo sive uniforme, jih je sploh težko opaziti.

## Med Nemci in Angleži

se sedaj ni zgodilo nič posebnega. Le o nekem nemškem podmorskem čolnu poročajo, ki se je potopil ob Angleški obali: »Wolffov urad« piše: Z neke vožnje več nemških podmorskih čolnov proti angleškemu obrežju, se čoln »U XV.« dose-daj še ni vrnil. Glasom angleških poročil je bil podmorski čoln »U XV.« v nekem boju z Angleži uničen. Če in kake izgube so imeli Angleži, ni znano.

## Naše ladje v boji z Angleži in Francozi.

Tuje, nam sovražno časopisje je razneslo vest, da so potopljene 4 naših velikih ladij i. t. d. Medtem pa je že izšlo uradno poročilo, da do velikih bitk sploh ni prišlo. V boji sta bili zapleteni le 2 naši mali ladji.

Poročilo se glasi:

**Dunaj 18. (Kor.)** Vesti inozemskih listov o uničenju bojne ladje »Zrinyi« in treh drugih ladij, so popolnoma izmišljene. Šlo bi lahko le za malo križarko »Zenta«, ki je bila od velike premoči sovražnika prisiljena, da se je umaknila, in o kateri manjkajo od onega trenutka vsaka poročila. Nasprotno pa je konstatirati, da je prispel neki rušilec torpedovk, četudi ga je napadlo 16 francoskih bojnih ladij in ena velika križarka, ki so streljale nanj iz vseh kalibrov, nepoškodovan zopet na kraj, ki mu je bil določen.

### Japonsko brodogovje.

je odjadralo v neznani smeri.

### Med Turčijo in Rusijo

vtegne kmalu priti do vojske. Rusija zahteva, da ji Turčija prepusti prehod skozi Dardanele. Turčija pa noče. Ni izključena radi tega vojska.

### Ruski parnik zadel na mino. — 4000 vojakov utonilo.

Iz Carigrada poročajo, da so izbruhili v ruskem Kavkazu nemiri, pri katerih so bili ubiti 4 častniki in 80 mož. Sebastopol in Jalta nudita žalostno sliko. 200 obrežnih topov so vkrcali na ladje, 13 torpednih čolnov, sedem oklopnih križaric in 4 hidroplani so odpluli v neznano smer. Nek ruski prevozni parnik z municijo in 4000 vojakov je zadel ob mino in se potopil. Večina vojakov je utonila.

### Avstrijski polkovnik — padel v boju.

Padel je poveljnik dunajskega pešpolka Deutschmajstrov baron Holzkausen. Šel je nadzirat predstraže in ga je zadela kroglja. Polk še ni bil v boju.

### Zanimiv telefonični razgovor med dvema državama. — Smešna pomota.

Bolgarsko časopisje se krvavo norčuje iz nekega telefoničnega razgovora 3. t. m., ki naj bi se bil govoril med srbsko vlado v Nišu in srbskim poslanikom v Sofiji. Gospici pri telefonu je pa nagajal znani telefonski škrat in je pomotoma zvezala Niš mesto s srbskim poslanikom s podpredsednikom bolgarskega sobranja. Bolgarski list »Mir« poroča, da se je vršil razgovor takole: Glas iz Niša: »Halo! Tu Niš!« Podpredsednik: »Kaj je nove-



ga?« Glas iz Niša: »Avstrijska armada prodira na treh točkah v srbsko ozemlje.« Podpredsednik: »O, o, nič drugega?« Glas iz Niša: »Pričakujemo pomoči.« Podpredsednik: »Od kod?« Glas iz Niša: »Ru- sija odpošlje 4 milijone vojakov.« Pod- predsednik: »Nalagali so vas.« Glas iz Niša: »Saj je to Pašiču Sazonov obljubi- li!« Podpredsednik: »Ta vas je tudi o- goljufal.« Zdaj so v Nišu opazili, da niso prav zvezani in s krepko psovko se raz- govor prekine. — Se non é vero, é ben trovato.

## Postopanje Italije.

Listi poročajo, da je Italija korektna drugi pravijo, da hoče biti strogo nevtraln- a t. j. da noče držati ne z Nemčijo in Av- strijo, ne s Francosko in Angleško.

Pa vseeno se je govorilo, da je Ita- lija zaveznica, celo prijateljica Avstrije in Nemčije. Tudi poročajo z vso gotovostjo, da Francoska in Angleška snubita Italijo za pomoč proti Avstriji in Nemčiji. Sicer je Italija oficijelno po svojem zastopniku v Berlinu izjavila, da ne odgovarja resnici, da bi ona ne bila prijazna Nemčiji in Av- striji. Vendar je it. poslanik v Berlinu Bo- latti 16. avg. prišel osebno v Rim, da bi — kakor pravijo — preprečil želje Fran- coske in Angleške glede Italije.

Časopisje v Italiji še vedno zavzema Avstriji silno neprijazno stališče. »Gaz- zetta di Venezia« je — kakor je »Polaer Tagblatt« poročal 7. t. m. — sledeče Av- striji zažugala:

»Avstrija baje zasleduje načrt, da prodre do Soluna, kakor so jej včeraj pri- pisovali zasedenje Lovčena, kar se pa na srečo ne potrja. Pravim na srečo ker zasedenje Lovčena pomeni težko vpra- šanje za naš položaj na Adriji!«

Nemški list »Frankfurter Zeitung« razlaga stališče Italije sledeče: »Anglija je očitno pritiskala na Italijo in jo prisi- lila, da je ostala nevtralna, četudi bi bila njena zavezniška dolžnost, da sedaj na- stopi, če javnost pogodbo trozveze prav razume.«

Korešpondenca Hofmann v Monako- vem pa piše o Italiji: »Če nam v težkih ča- ših prijatelj da moško roko pred vsem svetom, je to stvar, ki naše srce in naše moralčno čustvo visoko vzplamti... Ko je Italija uradno proglasila svojo nevtral- nost, so se čutili milijoni razočarani nad iaškim prijateljem.«

Kakor listi pišejo, je Italija pustila Av- strijo in Nemčijo na cedilu radi tega, ker se boji, da bi bilo obrežje Italije v slučaju vojske izročeno na milost in nemilost tu- jemu brodovju, ki bi lahko zaprlo promet po morju in dovoz žita.

### Javno mnenje se spreminja.

Dne 14. t. m. so napravila različna budimpeštanska društva velikansko pa- trijotično bakljado, ki se ji je pridružilo okrog 25.000 oseb. Ta velikanska množica se je pri svojem obhodu po mestu ustav- ljala pri zastopstvih onih držav, ki so na strani Avstrije. Ustavili so se pred ru- manskim konzulatom, pred nemškim

konzulatom, kjer so bile velike manifesta- cije. Šli so potem pred bolgarski konzulat, kjer so prijateljsko razmerje z Bolgarijo pozdravljali. Ravno tako so se ustavili celo pred turškim generalnim konzulatom. Pri italijanskem konzulatu pa je ostalo vse tiho...

### Pazite, kaj se godi!

Z največjim navdušenjem poročajo po Nemčiji in Avstriji vsi časopisi, kako so poljski junaški strelci vrgli ruski kozaški regiment v beg. In najnovejše brzoyavke s srbskega bojišča pa nam javljajo, kako so hrvaški junaki v najtežavnejših raz- merah s prav čudovito hrabrostjo srbske sovražne čete napadli in avstrijski arma- di 15. t. m. priborili slavno zmago. To so Poljaki in Hrvatje, to so avstrijski Slo- vani!

Avstrija obstoji po svoji veliki večini iz državljanov Slovanov, ki polni ljubezni do cesarja prvi prelivajo kri in vodijo armade do zmag. Avstrije si brez Slovanov niti misliti ne moremo. Kdor Slovane podi iz Avstrije, ta hoče razsulo Avstrije!

Ugotavljamo torej prepričanje vseh patrijotičnih krogov, da pomenjajo na eni strani klici: »Evviva Italia«, posebno se d a j, na drugi strani pa klici: »Abbaso i ščavi«, kjer se skriva sovraštvo do Slo- vanov v Avstriji in radi tega do Av- strije same, najmanj državi neprija- zne tendence.

### Cene živil.

C. kr. okr. glavarstvu naznanja: Oglas z dne 4. avgusta t. l. se deloma spreminja ter stopa za prodajo na drobno zdolaj imenovanih živil za mesto goriško na me- sto dosedanjega ta-le maksimalni cenik:

1. bela moka	
a) štev. 0 ogerski tip . . . . .	K 0,62 kg
b) domača . . . . .	„ 0,50 „
2. turšična navadna moka . . . . .	„ 0,26 „
3. riž merkantilni . . . . .	„ 0,40 „
4. phani ječmen . . . . .	„ 0,38 „
5. testenine navadne . . . . .	„ 0,76 „
6. prešičja mast . . . . .	„ 2,20 „
7. olje jedilno . . . . .	„ 1,12 lit.

## Nagli sod v okrožju III. armad- nega zbora.

Dne 9. t. m. se je razglasil nagli sod v kronovinah Štajersko, Koroško, Kranj- sko, Primorsko, pokneženi grofiji Gori- ca in Gradiščanska. Nagli sod se je razglasil z lepaki in je vzbudil največjo pozornost. Na stotine oseb je stalo ob cestnih vogalih in čitalo razglas, ki slove:

Pristojni poveljnik divizijskega sodi- šča v Gradcu je z odredbo dne 7. avgu- sta 1914, predsedstvena številka 8349, v smislu § 434, postave z dne 5. julija 1912, državnega zakonika št. 131 o vojaškem kazenskem redu za deželno brambo od- redil

### Nagli sod

radi hudodelstva zapeljevanja ali pomoči pri kršitvi zaprisežene vojaške dolžnosti

za vojaško teritorialno ozemlje Gradec, namreč kronovine Štajersko, Koroško, Kranjsko, Primorsko s pokneženo grofijo Gorica in Gradiščanska.

Vsakdo se resno svari izvesti tako zlo- čin, ker bo vsakdo, ki bo od zdaj naprej zakrivil to hudodelstvo, sojen po naglem sodu in bo kaznovan s smrtjo tako, da bo ustreljen.

Po odioku skupnega ministerstva z dne 25. julija 1914 državnega pakonika št. 164, se tiste civilne osebe, ki zagreše ozna- čeno kaznjivo dejanje proti vojni sili dr- žave, podrede vojnemu kazenskemu sod- stvu.

Po naglem sodu je kaznovan ne samo vsak vojak, ampak tudi vsak civilist, ki bi nagovarjal vojaka ali pa orožnika k ve- lejzdajstvu, upor, k dezertaciji ali k dru- gim takim zločinom. Zgodi se lahko, da pride pred nagli sod tudi vsak, ki bi na- govarjal vojaško stražo k prekršitvi vo- jaških predpisov in ukazov. Po vojnemu pravu je namreč prekršitev še takega maj- hnega vojaškega predpisa za vojaško stražo vojaški zločin.

Kot osebe, ki stoje v vojaški zapri- seženi službi, pa niso mišljeni samo vo- jaki, ampak tudi vsi delavci in uslužbenci v obratih, ki stoje pod vojaško komando, kakor n. pr. delavci v rudnikih, pekarnah, železnicah, v delavnicah, kjer se izdeluje vojna oprema itd. Kdor vojaka k dezerta- ciji nagovarja ali mu pri tem pomaga, za- pade smrti brez odloga. Zadostovalo bi, ako bi vojaku ali uslužbencu, ki je po pri- segi obvezan služiti v vojne namene, pre- skrbel uniformo ali celo posamezne dele uniforme. Ravno tako zapade naglemu so- du, kdor bi delavcu v vojni službi poma- gal pri begu od tega dela in tega kraja. Takih in podobnih slučajev se našteje lah- ko veliko.

Umljivo je, da bodo oblasti in nagli sod upoštevale predvsem hudobni namen in pa težke slučaje omenjenih zločinov, ki bi znali v resnici veliko škodo povzročiti. Ali postava se zelo strogo izvaja in tol- mači, zato je največja previdnost na me- stu.

Proti razsodbi naglega sode ni nobe- ne pritožbe in sodba se takoj izvrši. Ka- kor rečena, se nagli sod ne razteza samo na vojake, ampak na vse civiliste. Zato je na mestu največja previdnost v govorje- nju in v dejanju, ker se lahko zgodi, da je vsak, ki se pregreši na omenjeni način, če tudi nima hudobnega namena, sojen po naglem sodu in v treh urah ustreljen.

## Vpoklicanje rekrutov, rezervistov in čr- novojnikov.

Z Dunaja poročajo: V 8 do 10 dneh bo- do vpoklicani vsi letošnji rekrutje in nado- mestni rezervisti, v kolikor se to še ni zgodilo. Nekoliko pozneje bodo vpoklicani vsi črnovojniki, ki so služili pri vojaki in dosedaj še niso bili vpoklicani. Ker je končno sedaj žetev skoro pri kraju, bo zo- pet vpoklicano vse moštvo, ki je dobilo tozadevne dopuste.



## Špijoni.

### Špijoni kot nune.

V znano Kneipovo zdravilišče Wörshofen so se nedavno prišle zdraviti štiri francoske nune, ki so vsaki dan prejemale sv. obhajilo. Vendar pa je njihovo obnašanje vzbudilo sum, vsled česar so jih aretirali in preiskali. Kaj se je pokazalo? Nune so bili francoski častniki, ki so prišli v Wörshofen vohunit. Vohune so po nagli sodbi v Türkheimu ustrelili.

### Špijoni — kot duhovniki.

Iz Trbiža poročajo: Nek mlad, vitek človek, ki je, kakor je navedel, baje doma iz Kamnika, je več dni tu bival in se je izdajal za duhovnika. Ker je mnogo popraševal, je postal sumljiv. Ko se je drznil priti tudi v župnišče, je izjavil dekan Kraut, da ta mož ne more biti duhovnik, ampak da je najbrže preoblečen špijon. Orožniki so ga nato aretirali in izročili sodišču. — V Raachu pri Göstingu na Zg. Štajerskem je opazil železniški čuvaj nekega moškega, oblečenega v duhovniško obleko, ki je nekaj stikal po kolodvoru, nato pa izginil na bližnji njivi. Vojaška straža je obkolila njivo in moža prijala. Izročili so ga graškemu domobranskemu sodišču.

### Obešen srbski špijon.

Iz Bjeline v Bosni poročajo: Župan Jovanovič iz Velike Obrske je prijel nevarnega srbskega špijona. To je bil neki Pero Simić iz Crnjelova; zelo nevaren človek in že mnogokrat kaznovan zločinec, ki se je pred kratkim vrnil iz Srbije. Pero Simića so že obesili javno na glavnem trgu v Bjelini.

## V proslavo cesarjevega 85. rojstnega dne.

Goriška dežela je nad vse slovesno praznovala cesarjev 85. rojstni dan. Z vseh strani smo dobili poročila o veliki prisrčnosti, s katero je slovensko ljudstvo praznovalo ta naš avstrijski patrijotični praznik. — Po mnogih vaseh so visele zastave, na predvečer je bilo razsvetljeno, posebno pa se je odlikovala naša Sveta Gora in Kostanjevica.

Gorica je bila topot vsa v zastavah, med katerimi so prevladovala cesarske avstrijske, le tupatam so bile mestne zastave. Menda je ni bilo hiše v Gorici, ki bi na predvečer ne bila razsvetljena. — Dne 18. avgusta so se po vseh cerkvah vršile slovesne službe božje. Goriško vojaštvo je imelo svojo, cerkveno slovesnost v cerkvi sv. Ignacija. — V stolnici je daroval slovesno sv. mašo Nj. prevzvišenost knez in nadškof. Poleg zastopnikov oblast se je sv. daritve udeležilo mnogo vernega ljudstva, ki je iskreno molilo k Bogu, da bi ljubi Bog našemu sivolasemu vladarju podelil moči in zdravja, da bi v teh resnih časih pod teho skrbi ne klonil, marveč da bi v krogu svojih zvestih ljudstev dosegel naši skupni domovini, ljubi Avstriji sijajen venec zmage.

Vse je preveval iskrena želja: Bog ga nam ohrani, našega cesarja Franca Jožefa!

## Najnovejše vesti.

### Nemci potolkli Francoze.

Berolin, 19. avg. Nemci so vrgli severno od Namurja v Belgiji nazaj 5. francosko konjeniško divizijo in ji prizadeeli velike izgube.

Bavarska in badenska pehota je prodirala 15 kilometrov proti severovzhodu ter pobila 55. francosko brigado ter jo vrgla nazaj čez Vogeze.

### Japonci proti Nemčiji.

Berolin, 19. avg. Danes je japonski poslanik izročil nemški vladi ultimatum Japonske, sklicujoč se na zvezo z Anglijo. Japonska zahteva, da Nemčija umakne iz azijskih voda svoje ladje ter svoje kolonije na Kitajskem izroči Japonci. Odgovor naj se pošlje do 23. t. m.

(To kaže, da je Japonska imela tajno zvezo z Anglijo, kar sedaj seveda Rusom prav pride.)

### Nemci vjeli 3000 Rusov.

Berlin, 19. avg. Del 1. armadnega zbora se je 17. t. m. spopadel z Rusi pri Stalupenem (blizu mej ob reki Njemen). Rusi so bili pobiti. 3000 jih je bilo vjetih, 6 strojnih pušk ugrabljenih.

### Ruske grozovitosti.

Berlin, 19. avg.: Rusi so zažgali dose-daj že 10 obmejnih krajev. Prebivalci so morali ostaviti svoje imetje in rešiti le golo življenje. Požigalci so postrelili vse, kar jim je prišlo pod roko. Samo v Rad-szenu so ubili 7 oseb.

## Novice.

Volitev novega papeža se vrši 10 dni po smrti. Torej bi bila v tem slučaju 31. avgusta ali 1. septembra. Sicer pa veljajo za vojskine čase druge določbe. Kako se bodo te glasile za prihodnjo volitev bomo kmalu slišali.

Izkaze padlih, ranjenih in bolnih vojakov bo izdajalo c. in kr. vojno minister-svto na Dunaju ter dopušljalo tudi »Nov. Času«. Poskrbeti hočemo, da jih bo lahko dobil vsakdo, kdor jih bo hotel imeti. Iz-kazi bodo imeli uvode v vseh avstrijskih jezikih.

Naš list bo izkaze izročal na razpolago knjigarni »Kat. tisk. društva« v Gorici (Montova hiša), kjer se bodo potem po 2 v prodajali.

Izkaze padlih in ranjenih bodo časopisi — kakor izvemo danes — lahko pri-občevali. Doslej ni še med njimi nobenega Slovenca. Uradne izkaze se bo pa lahko dobilo, kakor poročamo zgoraj.

Župnim uradom in županstvom javlja knjigarna K. T. D. v Gorici, da je drage volje pripravljena proti odškodnini, kakor ji določa za izkaze ministerstvo in eks-

ped. stroškom, redno dopošiljati koliko izkazov, kolikor jih kdo želi.

### Za družine k vojakom vpoklicanih.

V olajšavo prejema vojaških podpor je odredil tukajšnji c. kr. davčni urad potrebno, da se izvrše izplačila istih kakor hitro mogoče ter brez vsake težkoče. V to svrhu se dobè pri c. kr. davčnem uradu v Gorici, Kapucinska ulica števil. 16, pritličje, soba števil. 5 brezplačno uzorci za dotične pobotnice, katere naj stranka pravilno izpolni. Prejemniki podpor naj prineso seboj samo plačilne pole, ki so se jim dostavile od podporne komisije.

Troške za pobotnice so prevzeli uradniki c. kr. davkarije v Gorici.

### Za podpiranje družin vpoklicanih vojakov.

C. kr. okr. glavarstvo naznanja: Vojna, ki so jo vsilili naši domovini, je izbruhnila. S patrijotično navdušenostjo sledi naša hrabra vojska pozivu svojega ljubljenelega vrhovnega vojnega gospo-darja.

Kakor naši vojaki izvršujejo svojo dolžnost na bojišču, tako moramo mi, ki ostanemo doma in ki nismo poklicani, da v boju za cesarja in državo tvegamo svoje življenje, izpolniti resno in neogibno dolžnost, namreč da varujemo doma ostale družine, ki so izgubile svoje hranitelje, nadloge in bede, ter s tem olajšamo hrabrim vojakom skrb za obstoj njihovih dragih, ki so jih pustili v domovini.

Družine vojakov, ki so nastopili službo, prejemajo, ako so potrebne, seveda podporo iz državnih sredstev. Ali vselej ne bo popolnoma zadostoval iznos, ki v tem oziru pripada družinam. V mnogih slučajih bo potrebna pomoč iz sredstev, ki jih prebivalstvo v ta namen prostovoljno stavlja na razpolago.

Obračam se tedaj na izkušeno patrijotično mišljenje in na dobro srce prebivalstva, da po svoji moči stavi na razpolago sredstva za podpiranje družin vpoklicanih vojakov, spominjajoč se vzvišenega gesla našega ljubljenelega cesarja »Z združenimi močmi«.

Darove, ki se stekajo v vojnopomožni zaklad, sprejema pod mojim predsedstvom ustanovljeni »Okrajni vojni pomožni odbor« na c. kr. okrajnem glavarstvu v Gorici. Darove in darovalce se objavi v časopisih. Na »okrajni vojnopomožni odbor« je tudi vlagati vse prošnje za podpore iz omenjenega zaklada.

Podpore se pa bodo dajale načeloma samo v posebno nujnih slučajih potrebe kakor enkratna podpora in neodvisno od zakonitega prispevka, ki ga družine za svojo prehranitev dobivajo iz državnih sredstev. Nam. svet. R e b e k.

Pisarne Rdečega križa na Dunaju in v Budimpešti dajejo brezplačna pojasnila o bivanju ranjenih in bolnih sorodnikov avstrijske (in ev. tudi nemške) armade in brodojca. Pisarna na Dunaju se nahaja v VI. okraju, Dreihufeisengasse 4, Kriegsschule. Pojasnila se dajejo le pismeno ali brzojavno. Na ustmena vprašanja



iz tehničnih ozirov ni mogoče odgovarjati. —

**Slovenski odsek dež. pom. društva za »Rdeči križ«** javlja sl. občinstvu, občinam, zavodom, da je od prednika »Voj. pomožnega odbora« pooblaščen za ta odbor in za namene tega odbora sprejemati prispevke in darove. Prosimo torej, da se pri zbiranju darov odslej dalje **ozirajo v prvi vrsti na družine vpoklicanih vojakov** in da o nabranih vsotah v tem smislu sklepaajo. Darovi naj se pošiljajo — kakor že prej objavljeno — na člana zgoraj imenovanega slovenskega odseka: Dr. Jož. Srebernič, prof. bogosl., V. Luigia II, Gorica.

**To je zloba!** Med nekimi goriškimi krogi je nekaj res skrajno zlobnih ljudi, ki si izmišljujejo in širijo obrekovanja najhujše vrste. Nekaj takega si je dovolil list »Gazz. Popolare«, ki piše, da je izvedel iz merodajnih krogov, da se misli naš prevzvišeni knez in nadškof umakniti v nek gor. avstrijski samostan i. t. d. To je zloba! Poznamo ljudi, ki so jim cesarju in Avstriji udane vplivne osebe slovenskega rodu trn v peti. O našem prevzu, knezu in nadškofu je znano, da ga je odkloval pok. nadvojvoda Franc Ferdinand in operovano celo sam cesar. Da skuša gotova vrsta nizkih ljudi med Italijani iz ozirov na nevtralnost Italije črniti z grdimi lažmi najvplivnejše in najuglednejše osebe, ki so slučajno slovenskega rodu, da bi jih tako spravili proč — to se vidi. Čudimo pa se, da morejo take grde laži zagledati beli dan! — Tudi današnja »L' Ecco« obsoja to zlobnost.

**Slovenski tečaj »Rdečega križa«** za izobrazbo pomožnih bolniških strežnic uspeva nad vse pričakovanje lepo. Nad 100 udeleženk je vseh stanov, ki imajo redno vsaki dan predavanja v »Marijinem Domu«, praktično pa se vežbajo v skupinah v bolnici usmiljenih bratov. Koncem tega meseca se ta tečaj zaključí. Vsaka udeleženka napravi izpit, ako hoče dobiti službo sestre »Rdečega križa«. Ker se je glasilo toliko še drugih, ki niso mogle biti sprejete v ta tečaj, otvori se v prvi polovici septembra nov tečaj, ki bo trajal približno 4 tedne. Udeleženke naj se začasno priglase in oskrbe za ta čas s primernim stanovanjem in hrano. Pogoji je: starost 20—40 let, ljudskošolska izobrazba in neomadeževano življenje. Ves tečaj se vrši v slovenskem jeziku. Priglase sprejema in daje druga potrebna navodila: **Primarij** dr. Anton Breclj v Gorici, Gosposka ulica 6.

**Okrajna posredovalnica za poljska dela** se je ustanovila v Gorici. Namen ji je skrbeti za delavske moči, ki naj se porazdele po kmetih! Načelnik tej posredovalnici je dr. Pavletič. Uraduje posredovalnica na gor. glavárstvu soba št. 17. II. nadstropje. Več prihodnjic.

**Pozor!** Mnogokrat se dogodi, da prihajajo k Tebi te ali druge osebe, celo take iz boljših krogov — so pa vedno Italijani, ki Ti pravijo: Ta in ta je policiji na sumu, je srbofil i. t. d. In pri tem imenujejo najuglednejše, popolnoma neomadeževane

osebe slovenskega rodu v mestu in na deželi. Ljudje, ki tako perfidno raznašajo sumničjenja, ki so jih morda sami iznašli, in skrivnostno in na tihem to pripovedujejo, naj vsak policiji naznani! Storil bo gotovo veliko za pomirjenje vsega prebivalstva!

**Pritožbe naših Bricev**, ki so pripravljene vse žrtvovati za Avstrijo v kakem boju proti sovražnikom Avstrije, in tudi proti Italiji, se radi nezaslišane izzivanja laških občanov v Krminu vedno bolj imnože. Če kdo na cesti govori slovensko, ga napadajo. Če gre kdo v slovensko prodajalno, ga psujejo. Mnogokrat pa zvene po zraku glasovi: Abbasso i ščavi! Slovenec v Krminu kmalu svojega življenja ne bo varen! Slavno oblast prosimo, da bi tu napravila malo reda!

**Slovenske lepake trgajo** neznaní zlikovci po goriških vogalih. To seveda velja o uradnih razglasih, s katerimi oblast razglašá tudi slovenskemu prebivalstvu važne določbe v sedanjih resnih časih. Prosimo c. kr. okr. glavárstvo, naj vse potrebno ukrene, da se taki zlikovci primejo in kaznujejo. Niti uradnih slovenskih razglasov ne puste pri miru!

**Hud naliv s tčo in viharjem** smo imeli v nedeljo in ponedeljek po noči v Gorici. Padala je debela toča, ki je ponekod na Vipavskem napravila precej škode; a hvala Bogu — ne povsod. Tudi treskalo je.

**Novi dvekrónski bankovci.** Te dni so izšli novi dvekrónski bankovci. Novi »goldinarji« bodo nekoliko manjši, kakršni so desetaki. Ena stran je modra in vsebuje na desni strani nemško, na levi ogrsko označbo, v sredi je podoba ženske glave, podobna glavi na starih tisočakih, a brez mirovnih znamenj. Zadnja stran je zelenkasta; v sredi je risba, ki predstavlja srce, na desni in levi strani je natisnjena arabska številka? Novi dvekrónski bankovec obsega tudi postavno besediol, a ga mora Avstro-Ogrska banka vsak čas zamenjati s kovanim denarjem.

**Nesreča.** Iz Sela na Vipavskem: V nedeljo 16. t. m. se je vršila procesija okoli selske cerkve sv. Roka. Na zvonikovi strehi sta bila dva mladeniča, pod njima se je okrušil debel kamen, ki je zadel 27-letno ženo Katarino Bavčar, mater 5 otročičev. Kamen jo je sicer samo oprasnil po glavi, toda žena je trpela smrtno nevarno poškodbo možganov. Nezavestno so prenesli domov. G. župnik batujski ji je na licu mesta podelil sv. poslednje olje.

**Zaprli so** v Ljubljani bivšega župana Ivana Hribarja, ki je posebno znan po svojih potovanjih v Peterburg in Belgrad.

**Velika nevihta** je divjala v Ljubljani v noči od 17. na 18. avgusta. Utrgal se je oblak. Treskalo je v enomer. Padala je toča. Voda je ruvala drevje in drla v hiše. Cele ulice so razrite od valovja.

**Trgovina z železnino Pinter in Leonard** ni zaprta, kakor smo poročali, pač pa deluje kot doslej v polnem obsegu. Poročamo jo toplot!

## Po svetu.

### Parnik avstrijskega Lloydja „Baron Gauč“ se je potopil.

Dne 13. t. m. pop. se je potopil Lloydov parnik »Baron Gauč«, ki je vozil iz Vel. Lošinja v Trst. — Dne 14. t. m. so poročali uradno, da je bilo na parniku skupno 310 oseb, od katerih so jih rešili 179. Kakor pa poročajo sedaj listi, je bilo številu žrtev večje, ker na parniku niso bili vpisani otroci, ki so se vozili s svojimi materami ter nekateri rezervisti, ki so imeli prosto vožnjo. Nesreča je pretresla vse.

Neki očividec, ki se je tudi vozil s parnikom, a je bil rešen, pripoveduje o nesreči:

Po izvrstnem in veselem kosilu smo se potniki večinoma podali k popoldanskemu počitku. Radi zadušljive vročine nisem mogel zaspati. Ob 1.45 minut začutilim, kakor lahek potres. Skočim kvišku in z nekaterimi drugimi hitim proti prostoru za stroje. Ondi so že bili zbrani ladijski uslužbenci, ki so nas pomirjevali, češ, da je na enem kotlu, ki je bil pred kratkim popravljen, odskočila ena zatvornica, vsled česar je ušla para. Podali smo se nazaj k popoldanskemu počitku. Zopet nisem mogel zadremati in ob 2.45 sem pogledal na uro. Kmalu nato zaslišim tri zaporedne grozne poka: razpočiti so se morali kotli. Istočasno se je zaslišalo nepopisno treskanje in lomljenje stekla in lesa, votli padci teles, strašni, pretresujoči kriki žena in otrok. Vrglo me je z vso silo s postelje, a priletel sem na druge, tako da se nisem posebno pobil. Drii smo na krov; vrata so bila zaprta. Neki mlad fant — Marinkovič — jih je odprl in nasproti nam je butil neznosen zrak, nasičen z dimom, paro in nafto. Marinkovič se je onesveščen zvrnil nazaj po stopnicah in potegnil za sabo več drugih oseb. Na krovu so se odigravali nepopisnih prizori: po tleh je tekla kri, krog in krog so ležali raztrgani udi človeških teles. Vse se je gnetlo in kričalo v blaznem smrtnem strahu. Otroci, ki jih je bilo posebno veliko, so se krčevito oklepali staršev, ter jokali in vpili. Več potnikov se je v grozi ustrelilo. Bilo je nepopisno strašno. Parnik pa se je brzo potapljal. Kakih 20 ljudi se je polastilo nekega rešilnega čolna; hitel sem proti njim in se oprijel zanj. Tedaj so se zaslišali klici: Stoj, stoj! Obenem so padli številni revolverski strelji in trije možje ob moji strani so se zgrudili zadeti. Obupan sem skočil v morje in začel plavati ter iskati kakega predmeta, ki so jih bili uslužbenci v naglici zmetali v vodo v pomoč plavajočim, da bi se ga oprijel. Medtem sem videl drugega kapitana in tri uslužbence skočiti v morje in hiteti na pomoč potapljaajočim se potnikom. 20 m od mene sem videl neko mater, katere se je oklepalo šest otrok... Klicala je na pomoč, a je ni dočakala — omagala je prekmalo in z otrovi vred utonila. Taki in enaki prizori so se odigravali na vseh straneh. Tedaj so dospele torpe-



dovke in rešile kar se je dalo. Nesreča se je odigrala v 3 do 4 minutah. — Rešence so prepeljali v Pulj, kjer so jih nad vse pristrčno sprejeli in jim nudili vsakršno pomoč. Mnogi izmed njih svoje poti v Trst niso hoteli nadaljevati po morju, marveč so se raje peljali z železnico.

**Rotšildov nečak ustrejen na avtomobilu.** Evgen Goldschmidt, nečak milijonarja Rotšilda, ki je član avstrijske gosposke zbornice in rezervni častnik, se je s svojim avtomobilom peljal k svojemu polku v Galicijo. Ko je šel avtomobil mimo Gyöngyösa na Ogrskem, mu je vojaška straža velela ustaviti. Goldschmidt, ki ni znal madžarskega jezika, pa ni razumel povelja in je z avtomobilom dirjal naprej. Ker se ni ustavil niti na drugo povelje, je na straži stoječi vojak ustrelil nanj in ga zadel v prsi, vsled česar je bil Goldschmidt takoj mrtev. Drugi strel pa je zadel šoferja, ki je tudi takoj izdahnul.

**Velikanska povedelj. Dva milijona škode, 90 hiš razrušenih.**

V petek ponoči se je nad Olomucem in okolico utrgal obala in nastala je povodenj, ki je napravila neizmerno škodo. V bistriškem vodnem ozemlju je bilo nič manj kot 90 hiš razrušenih vsled valov. Škoda, ki je nastala na poslopij in poljih v Veliki Bistrici, se ceni nad 300.000 K, v ostalem kraju, kjer je nastopila povodenj, pa 1 $\frac{1}{4}$  milijona K. Došla komisija je dognala, da je bilo tamkaj popolnoma uničeno 24 hiš, deloma pa 26 hiš, katere morajo podreči. Nadaljnih 40 hiš je hudo poškodovanih. V temni noči so rešilna dela le z največjo težavo napredovala. V Bystrovani s ta bili razrušeni dve, v Hlubočkem pa 24 hiš. Vsi mostovi, tudi novi betenski most pri Hlubočkem, in novi most pri Vrtočki so se podrli. Železniška proga Olomuc-Opava je okrog 120 metrov popolnoma nerabna in na mnogih krajih izpodjedena. V soboto je pričela voda pri Bistrici opadati, istočasno sta pa izstopili reki Oskava in Trusovka iz struge in preplavili dolge proge pri Tinici in Ovjezdu. Mnogo živine in konj je utonilo v valovih, žetev je deloma odnesla voda. Položaj prebivalstva je obupen, ker primanjkuje tudi ljudi.

## Darovi.

**II. Izkaz darov za Rdeči križ**  
oz. tudi za  
**družine vpoklicanih vojakov priobčen**  
po slov. odseku Dež. pom. društva  
za Rdeči križ:

**Gorica:** Gdč. Bajtin Derencin zbrale: J. Kopač (pol za R. K. pol za družine) kron 100; M. Beščič v 50; Roz. Faganel kron 1; Ign. Saunig kron 10; Jernay & Spieler kron 1; Rud. Libisch kron 5; Orel 1; A. Novak prof. K 2; Avg. Susani kron 2; Ant. Fanih kron 2; St. Koretan kron 1; Drufovka A. kron 1; D. Simič kron 1; Pintar & Lenard kron 4; Anton Merviz kron 1; X. Y. kron 8; Ana Gasparini kron 5; Kerševani & Čuk kron 1; Berbuč Josipina kron 1; Dekleva Jos. kron 5; Frančič mešar kron 2; Weiss fotograf kron 2; Klau-

šek kron 1.40; Tolčin kron 1; Finžgar kron 1; B. Pavšič v 20; Nečitljivo kron 1; Bratuž Jakob kron 1; Noth Ernest 20 vin.; Ekselena prevz. g. knazonadškof dr. Fr. B. Sedej za družine vpoklicanih vojakov kron 200; Kremžar Fr. kron 2; Kremžar Giz., za družine vpoklicanih kron 1; Ambrožič kron 1; T. R. kron 2; Delkin (za družine) kron 2; Komel Anon kron 1; Pelegrih kron 1; Lapanje Elizabeta kron 1. — Gdč. Vysourek in K. Rner zbral: Koren kron 10; Iv. Glešič kron 5; Kodermac kron 2; Špacapan kron 1; A. Ipavec, prof. kron 1; A. Breščak (pol za R. K. pol za družine) kron 10; Kathi Olbrich kron 1; Ivančič & Kurinčič kron 2; Fani Rijavec kron 1; Tereza Bremec v 50; Premc kron 2; Jenko v 70; Havel kron 2; Silič kron 1.40; Antonija Spunei kron 1; N. N. kron 1; N. v 10; Mozetič kron 1; Preselj Tereza v 60; Schlosser v 60; Aug. Kosma v 40; Čevljarska zadruga: prodajalna v Gorici kron 1; N. v 40; N. v 10; Eliza Faninger kron 2; Marija Kra vos kron 1; Josipina Stišec kron 1; N. v 40; Bratuš v 20; Beščič kron 1; Lidija Pečko v 40; N. N. v 50; Kette v 60; Kosič v 20; N. N. v 30; Leni Rejda kron 1; I. Reščič kron 1; Iva Flaiss v 40; M. Bratuš kron 1; Kožnar & C. kron 2; N. N. v 20; Podmnik kron 1; Lutmann v 40; N. N. kron 1; Cotič in Dodič v 40; Fran Bevk v 30; Kos Kar! kron 1.20; Jos. Ulaga kron 3; Gregoretta v 60; Valentinčič St. kron 5; N. N. v 10. — Gdč. Ana in Terezina Peršič zbrale: Jeras kron 2; Ljv. Duci kron 1; gospa Cotič kron 1; Bregant kron 1. — Za družine vpoklicanih: A. Cigoj kron 1; Veber v 20; Zupančič v 14; Neimenovana v 20; Trojanšek kron 1; Vošnjak kron 1; Dominko kron 1; Amalija Ipavec kron 1, dr. Sket kron 2.18; za Rdeči križ: I. Pahor kron 1, dr. Milič kron 2, Frankovič kron 1, Furlani v 40, Francovig v 40, V. Cappella v 30, Krist. Stibilj kron 1, Dolores Sigmund kron 2, Hecke zidarski mojster kron 1, Furlani kron 1, Gorian v 20, P. Lipic kron 2, Ivan Prosen v 60, I. P. Nigris v 36, M. Strossar kron 1, I. Toros kron 1, Saksida v 50, Jos. Zilih prof. kron 5, gospa Mici Jeglič kron 5, N. v 38, Obitelj Lah kron 1, Mozetič kron 1, Marta Feit kron 1, Josip Sich kron 1, Krapež kron 1, Rijavec kron 1, Makuc kron 3, Dragica Ličar kron 2, Fratelli di Lenardo kron 1, Capelani kron 1, dr. Pikel kron 1, B. Kerševani kron 1, Brata Mozetič kron 1. — Za družine vpoklicanih: Balanč kron 1, Mirt kron 1, Raunik kron 1, gospa Belinger kron 1, brata Mozetič kron 1, Perko v 20, Neimenovana kron 3, Podgornik Ant. kron 4, Val. di Lenardo kron 20, Toffoli kron 1, Pelicon kron 1, L. I. v 12, Hvalič kron 2, A. Mozzettig v 10. — G. učit. kand. Lucijan Orel nabral: Bežek Vik., rav. m. učit. (pol za R. K. pol za družine) kron 20, dr. Ig. Kobal kron 5, Vecchiet M. v 16, Makuc Antonija za družine kron 1, Katarina Komel za družine kron 1, Kat. Bresan kron 1, Križaj Jakob kron 1, Paulin Angela kron 1, L. Komel kron 1, Winkler Fr. kron 1, Jož. Ušaj v 40, Pud. Lavrenčič, prof. kron 2, Tereza Bratuž kron 1, Mih Ferligoj (za druž.) v 40, L. Drogig (za druž.) v 40, Opatjeselo imenom županstva nabral g. pošt. uprav. P. Marušič kron 141.48, župni urad Kozana po viš. g. kur. Alf. Blažko kron 69.50, županstvo in župni urad Podgora, zbrale grofica gdčne Valerija Attems in Milka Klančič, učiteljica kron 285, vikarijski urad Vedrihan po pre. g. I. Košir kron 51.50, vikarijski urad Osek po pre. g. Fr. Franke kron 41, Ludvik Kumar, župnik, Biljana kron 25, Karl Cigon, v kar Vajšiča kron 10, Josip Fon, drž. in dež. pos. k on 100, Gorenja Tribuša po preč. g. kuratu Alb. Leban kron 122.50, »Kmečka banka« v Gorici kron 20, županstvo Kred po g. županu Lovrenčič, zbrale g. d. učiteljici Ivančič Milka, Rukli Marica i. gimn. abit. And. Čebokli kron 88, župni urad Standrež po preč. g. Jož. Kosovel kron 130 (za družine vpoklicane) kron 100, Fr. Sivec, vadnični učitelj kron 10, Fr. Pitamic, višji ofic. v Gorici kron 5, N. N. kron 2. — Vsega skupaj: Za Rdeči križ kron 1354.94, za družine vpoklicanih vojakov: kron 416.94, k temu še darovi I. izkaza: Za Rdeči križ kron 1088.94, za družine vpoklicanih vojakov kron 94.28. **Dosedaj torej: Za Rdeči križ K 2443.72, za družine vpoklicanih vojakov K 511.22.**

Poupravi »Goriškega lista« že objavljeno 5280 K, za »Rdeči križ« in sicer: Dr. A. Pavlica kron 10, društvo »Skalnica« kron 10, »Slov. kat. del. društvo« kron 10, Luka Dugar, upravnik kron 5, Kojško: Mavrič And., trg. kron 10, Matilda Mavrič 80 v, Marija Markič kron 1, Kat. Muhly kron 1, Rad. Svilič kron 1, And. Smet 60 v, Al. Oblak kron 1, Petrina Lenardič kron 1, Fr. Kumar 40 v,

Ivana Poveraj kron 1. — Za družine vpoklicanih: Društvo »Skalnica« kron 10, »Slov. kat. del. društvo« kron 10.

**Upravništvu »Nov. Časa« je došlo za »Rdeči križ«:** Jož. Nardin Volčjadraga K 3, Iv. Kovačič org. Prvačina K 3, Jož. Kuščar Volče K 1, Hranilnica in posojilnica St. Peter izročil g. župan Černic K 100, Župnija Šebrelje K 18. Izkaz od zadnjic K 39.29. — Skupaj je doslej došlo za »Rdeči križ« pačom »Novoga časa« K 164.29.

## ZAHVALA.

Za gniljivo slovo iz Solkana se pristrčno zahvaljuje čislannemu starešinstvu  
**Andrej Rustja.**

## PINTER & LENARD

trgovina z železnino v Gorici, prosita svoje cenj. odjemalce, da v teh težkih urah, ko sta oba gospodarja trgovine morala oditi k vojakom, podpirajo ter ostanejo naklonjeni, kot do sedaj.

Trgovina je dobro založena ter se bo de strogo pazilo, da bodejo vsi cenj. odjemalci točno in dobro postreženi.

Do skorajšnjega svidenja, ako Bog da!

**Pinter & Lenard.**

## Edino moderno delavnico

z električno gonilno silo.  
toplo priporoča



# Josip Lipicer

Stolna ulica števil. 7  
(župnijski hiši)

preč. duhovščini za izdelovanje **cerkvene posode, orodja in lestencev.** Stare posode, orodje, se temeljito prenovijo po kakor mogoče nizki ceni in tudi na obroke.

**Vse lastnega izdelka.**

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

# Dr. I. Eržen

## GORICA

**Jos. Verdi tekališče števil. 37**

Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone zlate mostove, zobe na kaučukove plošče uravnavanje krivo stoječih zob. Plombe vsake vrste.

**Ordinira v svojem ateljeju**

od 9. ure dop. do 5. ure pop.